

Vahvistetaan ruokaketjun toimivuutta, kilpailua ja ennustettavuutta

Vahvistetaan ruokaketjun toimivuutta, kilpailua ja ennustettavuutta siten, että suomalainen alkutuotanto, elintarviketeollisuus ja kauppa voivat kehittyä kestävästi kuluttajien, yritysten ja yhteiskunnan eduksi.

Ruokaketjun toimintaympäristö on kiristynyt kustannusten nousun, markkinoiden epävarmuuden, sääntelyn lisääntymisen ja huoltovarmuuteen liittyvien riskien vuoksi. Ylimoitettu kansallinen sääntely lisää yritysten ja tuottajien kustannuksia, jäykistää markkinoita ja heikentää Suomen houkuttelevuutta investointi- ja toimintaympäristönä.

On välttämätöntä, että markkinat toimivat, kilpailuvalvonta on tehokasta ja kuluttajan etu otetaan huomioon, jotta ruokaketju pystyy uudistumaan, vastaamaan kysyntään ja turvaamaan kohtuuhintaisen ruoan saatavuuden - myös kriisitilanteissa.

KYMMENEN KOHDAN TOIMENPIDELISTAMME

1. Varmistetaan ennustettava ja kilpailuneutraali sääntely

- Hallitus sitoutuu välttämään EU-lainsäädännön kansallista ylivoimistamista ja edistää EU:ssa yhtenäistä ruokaketjun sääntelyä. UTP-direktiivin kansallisia tulkintaeroja kavennetaan ja edistetään direktiivin muuttamista asetukseksi, jotta sääntely olisi yhdenmukaista kaikissa jäsenmaissa.

2. Vahvistetaan kilpailuvalvontaa ja kuluttajan ääntä

- Kilpailu- ja kuluttajaviraston resursseja vahvistetaan, jotta viranomaisilla on riittävät edellytykset valvoa kilpailua ja markkinoiden toimivuutta. Ruokaketjun kilpailu- ja elintarvikemarkkina-asiat kootaan työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle, ja elintarvikemarkkinavaltuutetun toiminta sijoitetaan osaksi työ- ja elintarvikeministeriön markkina- ja kilpailukokonaisuutta.

3. Kevennetään hallinnollista taakkaa datan ja digitalisaation avulla

- Julkisen ja yksityisen datan yhteentoimivuutta ruokaketjussa edistetään siten, että tuottajien ja yritysten ei tarvitse raportoida samaa tietoa useaan kertaan eri viranomaisille. Tavoitteena on, että sama tieto raportoidaan vain kerran ja sitä voidaan hyödyntää useisiin tarkoituksiin.

Vahvistetaan ruokaketjun toimivuutta, kilpailua ja ennustettavuutta

TOIMENPITEET

4. Tuetaan vientiä ja suomalaisen ruokaketjun kansainvälistymistä.

- Kaupan yritysten kansainvälisiä hankinta- ja jakelukanavia hyödynnetään elintarvikeviennin edistämisessä. Kaupan omat merkit voivat toimia vientiin pääsyn väylänä, kasvattaa volyymia ja lisätä suomalaisen ruoan näkyvyyttä kohdemarkkinoilla.

5. Nostetaan suomalainen ruoka osaksi matkailua ja maakuva

- Suomalaisesta ruoasta, ruokakulttuurista ja vastuullisesti toimivasta ruokaketjusta tehdään näkyvämpi osa Suomen vetovoimaa matkailu- ja vientimarkkinoilla.

6. Vahvistetaan tuottajien liiketoiminta-, sopimus- ja riskienhallintaosaamista

- Selvitetään tarve kansalliselle, riippumattomalle toimijalle tai toimintamallille, joka tukee erityisesti alkutuottajia liiketoiminnassa, sopimusneuvotteluissa ja riskienhallinnassa. Samalla kehitetään koulutus- ja valmennuskokonaisuuksia nuorille tuottajille sekä yhteistyötä alkutuottajien ja kaupan välillä.

7. Perustetaan pysyvä ruokaketjun markkinoiden seurantamalli

- Seurantamallin avulla parannetaan markkinatiedon hyödyntämistä, lisätään tuotannon ennakoitavuutta ja vähennetään markkinariskiä. Malli tukee koko ruokaketjun kykyä reagoida kysynnän, kustannusten ja toimintaympäristön muutoksiin.

8. Arvioidaan maataloustukijärjestelmän vaikuttavuus ruokaketjun toimivuuden näkökulmasta

- Hallitus toteuttaa kokonaisarvion siitä, miten julkiset varat tukevat kestävä, kilpailukykyistä ja huoltovarmaa ruoantuotantoa. Arvioinnissa tarkastellaan tukien tehokkuutta, kohdentumista ja vaikutuksia markkinoiden toimivuuteen.

9. Vahvistetaan tuottajien yhteistyötä ja neuvotteluvoimaa

- Tuottajaorganisaatioiden toimintaa kehitetään ja tuottajien yhteistyötä vahvistetaan myös panoshankinnoissa kilpailulainsäädäntö huomioiden. Tavoitteena on parantaa alkutuotannon asemaa markkinoilla ja lisätä ruokaketjun tasapainoista toimivuutta.

10. Vahvistetaan ruokaketjun huoltovarmuutta ja kestävyyttä

- Arvioidaan kriittisten panosten saatavuutta kriiseissä sekä keinot vahvistaa varautumista ja kotimaista tuotantoa. Käynnistetään luontoarvokaupan toimintamalleja, kasvatetaan T&K-panoksia ja edistetään uudistavaa viljelyä, jotta ruoantuotannon kestävyys ja kriisinkestävyys vahvistuvat.